

Rapport

Datum: 3 september 1998
Rapportnummer: 1998/377

Klacht

Op 1 augustus 1997 ontving de Nationale ombudsman een verzoek-schrift van de heer R. in Canada, ingediend door de heer mr. G.J.W. Verschuur te Uden, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Brabant-Noord. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Brabant-Noord (de burgemeester van 's-Hertogenbosch), werd een onderzoek ingesteld. Op grond van de namens verzoeker verstrekte gegevens werd de klacht als volgt geformuleerd:

Verzoeker klaagt erover dat ambtenaren van het regionale politiekorps Brabant-Noord, district Maasland te Oss, op 14 maart 1997 lichtvaardig hebben besloten een onderzoek in te stellen naar de inhoud van een op zijn terrein staande container en een huiszoeking op zijn terrein te verrichten, op grond van een tip dat er sprake was van een op handen zijnd transport van verdovende middelen. Voorts klaagt hij erover dat de politie niet bereid is gebleken om door middel van een bericht in de plaatselijke krant aan te geven dat de huiszoeking een misverstand was.

Achtergrond

Zie **BIJLAGE. ONDERZOEK** In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Brabant-Noord verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Daarnaast werd de betrokken ambtenaar D. de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. Deze maakte van deze gelegenheid geen gebruik. In verband met zijn verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te 's-Hertogenbosch over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar zijn oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik. De korpsbeheerder stemde zijn reactie echter wel af met de waarnemend hoofdofficier van justitie. Tijdens het onderzoek kregen de korpsbeheerder en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De korpsbeheerder deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. De reactie van verzoeker gaf geen aanleiding het verslag te wijzigen.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

. De feiten

1. Op 13 maart 1997 ontving het regionale politiekorps Brabant-Noord een melding dat

verzoeker vanaf een bepaald adres op 14 maart 1997 een container met verdovende middelen naar Canada zou verzenden.

2. Naar aanleiding van de melding nam de politie het terrein van verzoeker in observatie. Op 14 maart 1997 zagen twee politieambtenaren dat daar een zeecontainer die zich op een vrachtauto bevond, werd geladen.

3. De vrachtauto is op 14 maart 1997, nadat deze het terrein van verzoeker had verlaten, staande gehouden. Tevens vond op die datum met toestemming van de officier van justitie een spoedhuiszoeking plaats op het terrein van verzoeker. De politie trof noch in de woning van verzoeker, noch in de container verdovende middelen aan.

. Het standpunt van verzoeker Het standpunt van verzoeker is samengevat weergegeven onder **KLACHT**.

. De reactie van de korpsbeheerder

1. De korpsbeheerder reageerde bij brief van 9 oktober 1997 onder meer als volgt op verzoekers klacht:

"Door de districtschef van het district Maasland is in deze aangelegenheid een onderzoek ingesteld. Een afschrift van die rapportage treft U hierbij aan. Uit het onderzoek blijkt dat op 13 maart 1997 bij de centrale meldkamer van de politie Brabant-Noord een anonieme melding binnen kwam, dat op vrijdag 14 maart 1997 om 15.00 uur een container met hasj en 200.000 (XTC) pillen naar Canada zou worden verzonden. De anonieme melder sprak als verhandelaar over R., wonende te B. (...) (hier wordt een adres vermeld; N.o.).

Bij de politie was bekend dat de woning met opstallen op de hoek (hier worden twee straatnamen vermeld; N.o.) toebehoorde aan genoemde R. Gelet op de bijzonderheden in de anonieme melding mocht de politie er van uitgaan dat er sprake was van 'feiten of omstandigheden te wiens aanzien een redelijk vermoeden van schuld aan enig strafbaar feit voortvloeit'. De heer R. kon als verdachte worden aangemerkt en een politie-optreden behoorde aldus tot de mogelijkheden. Sterker nog, naar mijn oordeel zou de politie te kort zijn geschoten, als er niet was opgetreden. In de opmerking van klager dat er te lichtvaardig in deze zaak is ingegrepen kan ik mij dan ook niet vinden. Nu de heer R. als verdachte kon worden aangemerkt, werd besloten het terrein van de heer R. in observatie te nemen. Tijdens deze observatie op vrijdag 14 maart 1997, omstreeks 14.35 uur, zagen twee medewerkers van de politieregio Brabant-Noord dat men op het perceel van de heer R. doende was een 'zeecontainer' te laden. Deze container stond op een vrachtauto en was kennelijk gereed voor vervoer. Op dat moment werd de anonieme tip op onderdelen bevestigd. Besloten werd de vrachtauto met de container te laten vertrekken en op enige afstand van het perceel staande te houden. In overleg met en met toestemming van de officier van justitie, heeft hierna een spoedhuiszoeking plaatsgevonden in de woning van de heer R. Noch in de container, noch in de woning werden verdovende middelen als genoemd in de tip aangetroffen. Naar mijn oordeel zijn de betrokken politieambtenaren op correcte wijze, hetgeen overigens niet betwist wordt, en met juiste gebruikmaking van hun bevoegdheden in deze zaak opgetreden. Dat achteraf geen verdovende middelen zijn aangetroffen en dus van een strafbaar feit niet is gebleken, doet daaraan niets af. Verder

ben ik van oordeel dat er binnen de beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit is gehandeld. Ten aanzien van de melder blijkt uit het onderzoek dat het hier wel degelijk een anonieme melding betreft en dat de identiteit van de melder door de politie niet is kunnen worden vastgesteld. Ook is er geen sprake van een proces-verbaal van de Centrale Inlichtingen Dienst. Aan het verzoek van klager om hem mede te delen wie de tipgever is geweest, kan derhalve niet worden voldaan.

Gelet op vorenstaande kan van een excuus van de zijde van de politie aan klager, rechtstreeks en/of openbaar, naar mijn oordeel geen sprake zijn. Een persbericht is in dit soort situaties niet gebruikelijk. Ik verwijs naar hetgeen daaromtrent gesteld wordt in bijgevoegd rapport van de districtschef van het district Maasland. Met betrekking tot dit bericht is afstemming gepleegd met de wnd. Hoofdofficier van justitie te 's-Hertogenbosch. Hij kan zich in de conclusies van dit bericht vinden."

2. In aanvulling op de reactie van de korpsbeheerder, bevat het daarin genoemde rapport van de chef van het district Maasland nog onder meer de volgende informatie:

"De heer R. heeft de politie verzocht een bericht te plaatsen in een plaatselijk dagblad waarbij de politie zou moeten mededelen, dat het onderzoek op een misverstand berustte. De politie heeft van het onderzoek geen melding gedaan aan de pers middels de dagelijkse persberichten. Het is dan ook niet gebruikelijk om een rectificatie te plaatsen in een dagblad. Het beleid is erop gericht een rectificatie te plaatsen wanneer door de politie onjuiste berichtgeving aan de pers is doorgegeven. Dat was hier niet het geval."

. De nadere reactie van verzoeker De raadsman van verzoeker deelde bij brief van 5 januari 1998 naar aanleiding van de reactie van de korpsbeheerder op zijn klacht onder meer het volgende mee:

"2) Zowel aan de heer R. als aan ondergetekende heeft de heer D. (een betrokken ambtenaar; N.o.) medegedeeld dat de naam van de tipgever hem bekend was doch dat hij die naam niet mocht noemen. In de bijlagen bij het relaas van de politie staat vermeld dat het om een anonieme, slecht verstaanbare buitenlander zou gaan. Een en ander roept bij cliënt en ondergetekende terechte twijfels op. (...) 3 (...) Het feit dat cliënt was geëmigreerd, dat hij nog spullen zou laten nakomen, dat hij daartoe begin maart 1997 in B. aanwezig was en zulks zou doen door middel van een zeecontainer was in B. breeduit bekend.

Het kan toch niet zo zijn dat het combineren van deze bekende gegevens met de mededeling dat er drugs zouden worden geladen door iemand die zomaar even opbelt een betrouwbare tip oplevert! Cliënt heeft een blanco strafblad en is nog nooit in contact geweest met drugs of drugshandel. Cliënt is in O. en B. algemeen bekend, ook bij de politie. Cliënt heeft immers jarenlang een garagebedrijf gehad in O. en is eigenaar van meerdere door hem verhuurde bedrijfsruimten te O. De politie had de tip niet zomaar als een serieuze tip mogen opnemen. De politie had meer voorbereidend onderzoek dienen te verrichten. De binnengekomen tip rechtvaardigde onvoldoende de actie die de politie daarop heeft ondernomen. Ik bestrijd dan ook de stelling van de politie dat hier sprake is

van feiten of omstandigheden die een redelijk vermoeden van schuld aan enig strafbaar feit hebben opgeleverd. (...) 5) (...) Het tegenhouden van de vrachtauto met de container geschiedde vlakbij het perceel waar was geladen. Het geschiedde door een overmacht aan geüniformeerde en niet geüniformeerde agenten. Het aanhouden geschiedde ten overstaan van burens en voorbijgangers die allen de heer R. goed kenden. De aantasting van zijn eer en goede naam is evident. 6) Cliënt blijft van mening dat de politie onzorgvuldig heeft gehandeld. Er was onvoldoende verdenking voor de ingezette actie. De actie is onnodig opzichtig uitgevoerd, waardoor cliënt onnodig extra in de schijnwerpers is gezet. In ieder geval, of de politie nu wel of niet rechtmatig is opgetreden, dient de politie zijn verontschuldiging te maken aan cliënt en door middel van een publicatie kenbaar te maken dat een en ander op een jammerlijk misverstand berust. Alleen op die manier wordt hopelijk voor een deel de aantasting van de goede naam van cliënt goedge maakt."

E. De nadere reactie van de korpsbeheerder

1. In zijn nadere reactie van 13 februari 1998 op het schrijven van verzoeker van 5 januari 1998 conformeert de korpsbeheerder zich aan de conclusies uit de bij de reactie gevoegde rapportage van de districtschef Maasland van 11 februari 1998.

2. In bovengenoemde rapportage van de districtschef wordt onder meer het volgende opgemerkt:

"2. Zowel in de brief van de heer D. van 1 mei 1997 en 14 april 1997 (bedoeld wordt een brief van D. van 4 april 1997. Beide brieven zijn geschreven in het kader van de interne klachtbehandeling bij de politie; N.o.) wordt duidelijk gesteld dat melder geheel anoniem is. Zijn identiteit was en is bij de politie niet bekend. (...)

5. (...) Voor het tweede punt wordt verwezen naar de brief van 4 april 1997. Hieruit blijkt dat volgens een standaard procedure is gehandeld en toen bleek dat er minder personeelsinzet noodzakelijk was, er direct personeel is afgebouwd. De heer R. is overigens niet aangehouden."

Beoordeling

. Algemeen

1. Op 13 maart 1997 ontving het regionale politiekorps Brabant-Noord een melding dat verzoeker vanaf een bepaald adres op 14 maart 1997 een container met verdovende middelen naar Canada zou verzenden.

2. Naar aanleiding van de melding nam de politie het terrein van verzoeker in observatie. Op 14 maart 1997 zagen twee politieambtenaren dat daar een zeecontainer die zich op een vrachtauto bevond, werd geladen.

3. De vrachtauto is op 14 maart 1997, nadat deze het terrein van verzoeker had verlaten, staande gehouden. Tevens vond op die datum met toestemming van de officier van justitie een spoedhuiszoeking plaats op het terrein van verzoeker. De politie trof noch in de woning van verzoeker, noch in de container verdovende middelen aan.

4. Verzoeker klaagt erover dat de politie te lichtvaardig heeft besloten, naar aanleiding van de tip die zij op 13 maart 1997 had ontvangen, om op zijn terrein een huiszoeking te verrichten en een onderzoek in te stellen naar de inhoud van een container die op zijn terrein aanwezig was geweest.

Voorts klaagt hij erover dat de politie niet bereid is gebleken om door middel van een bericht in de plaatselijke krant aan te geven dat de huiszoeking een misverstand was. II. Ten aanzien van het onderzoek van de container en de huiszoeking

1. De politie mag overgaan tot opsporingshandelingen wanneer er sprake is van een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit (zie **ACHTERGROND** onder 1.). De vraag is derhalve of aan de tip die de politie op 13 maart 1997 onving, jegens verzoeker een redelijk vermoeden van schuld aan een strafbaar feit kon worden ontleend.
2. In dit verband gaf de politie aan dat de bewuste tip anoniem was. Verzoeker stelt echter dat de politie op de hoogte is van de identiteit van degene die haar de bewuste tip gaf. Dit is echter niet uit feiten of omstandigheden gebleken.
3. Blijkens jurisprudentie van de Hoge Raad (zie **ACHTERGROND** onder 3.), mag ook aan een anonieme tip een redelijk vermoeden van schuld worden ontleend. Dat geldt met name wanneer de anonieme tipgever concrete aanwijzingen gaf over de (vermoedelijke) plaats, de (vermoedelijke) pleger, het (vermoedelijke) tijdstip en de (vermoedelijke) aard van het strafbare feit.
4. In dit geval bevatte de tip dergelijke concrete informatie (zie **BEVINDINGEN**, onder C.1.). De politie kon aan de tip derhalve een redelijk vermoeden van schuld jegens verzoeker ontleen en in verband daarmee overgaan tot nader onderzoek, zoals het in observatie nemen van het terrein van verzoeker. Tijdens deze observatie werd een deel van de informatie van de tipgever bevestigd, toen op het genoemde tijdstip (14 maart 1997) en op de bedoelde plaats (het terrein van verzoeker) daadwerkelijk een zeecontainer werd geladen. De politie heeft niet onjuist gehandeld door hierin aanleiding te vinden om de officier van justitie te benaderen met de vraag of tot spoedhuiszoeking mocht worden overgegaan. Toen die toestemming eenmaal was verkregen, mocht de politie tot huiszoeking overgaan. Er is geen reden waarom zij daarvan niettemin had moeten afzien. In zoverre is de onderzochte gedraging behoorlijk. Dit oordeel zou niet anders luiden, wanneer zou vast staan dat de politie op de hoogte is geweest van de identiteit van de tipgever.
5. Ten overvloede wordt ten aanzien van het bevel tot huiszoeking van de officier van justitie nog het volgende overwogen. Hiervoor (onder 4.) is reeds aangegeven dat aan de tip een redelijk vermoeden van schuld jegens verzoeker kon worden ontleend. Aangezien het

voorts ging om een strafbaar feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten (handel in drugs) en de container, die zich op een vrachtauto bevond, bovendien kennelijk gereed was voor vervoer, kon de officier van justitie op grond van de informatie die op dat moment beschikbaar was, een spoedhuiszoeking bevelen (zie **ACHTERGROND** onder 1., 2. en 3.).

De huiszoeking op het terrein van verzoeker was derhalve rechtmatig. Dit wordt niet anders doordat achteraf is gebleken dat de informatie uit de tip onjuist was. III. Ten aanzien de weigering om een bericht in de plaatselijke krant te plaatsen De huiszoeking op het terrein van verzoeker betrof een relatief forse actie van de politie. Bovendien vond deze plaats in een kleine gemeente, waarin verzoeker algemeen bekend was. De politie had geen ruchtbaarheid gegeven aan het feit dat verzoeker verdacht werd van drugshandel. Dit neemt niet weg dat het, gezien de bovenstaande omstandigheden van de actie, passend was geweest indien de politie gevolg had gegeven aan het verzoek van verzoeker om in een plaatselijke krant aan te geven dat bij de huiszoeking niet was gebleken dat hij was betrokken bij handel in drugs. Een dergelijk bericht zou niet de vorm hebben moeten krijgen van een rectificatie, omdat immers geen sprake was van een eerder onjuist bericht, noch van onjuist optreden. Een mededeling van feitelijke aard over de huiszoeking zou echter, mede nu was gehandeld op basis van een anonieme tip, eraan hebben kunnen bijdragen dat het mogelijk nadelig effect van de actie voor verzoekers goede naam achteraf zou zijn weggenomen, althans verminderd. Zo bezien, is het niet juist dat de politie geen gevolg heeft gegeven aan het verzoek van verzoeker. In zoverre is de onderzochte gedraging niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Brabant-Noord, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Brabant-Noord (de burgemeester 's-Hertogenbosch), is niet gegrond wat betreft het onderzoek van de container en de huiszoeking en gegrond wat betreft de weigering om een bericht te plaatsen in een plaatselijke krant.

BIJLAGE ACHTERGROND 1. Artikel 27 van het Wetboek van Strafvordering (Sv) luidt, voor zover hier van belang, als volgt:

"1. Als verdachte wordt vóórdat de vervolging is aangevangen, aangemerkt degene te wiens aanzien uit feiten of omstandigheden een redelijk vermoeden van schuld aan eenig strafbaar feit voortvloeit." Dit artikel stelt aan de mate van verdenking niet de eis van een 'ernstig' vermoeden, maar eist wèl dat het vermoeden van schuld (het 'gedaan hebben') moet steunen op feiten of omstandigheden en dat dit vermoeden bovendien naar objectieve maatstaven gemeten 'redelijk' dient te zijn, dat wil zeggen "niet enkel in de oogen van den opsporingsambtenaar doch redelijk op zichzelf" (Memorie van Toelichting). Een redelijk vermoeden alleen op basis van subjectief inzicht is niet voldoende.

2. Artikel 97 Sv luidt als volgt:

"1. Ingeval van ontdekking op heeter daad of van een misdrijf waarvoor voorloopige hechtenis is toegelaten, kan de officier van justitie die de in artikel 181, eerste lid, bedoelde vordering doet, in afwachting van het optreden van den rechtercommissaris, bij dringende noodzakelijkheid:

1° ter inbeslagneming huiszoeking doen op elke plaats waar het feit is begaan of sporen heeft achtergelaten, in de woning en in de verblijfplaats van den verdachte en in herbergen, koffiehuisen en openbare plaatsen; 2° ter gelegenheid eener schouw elders, voor inbeslagneming vatbare voorwerpen, voor zoover deze voor de hand worden aangetroffen, in beslag nemen.

2. Kan het optreden van den officier van justitie niet worden afgewacht, dan komt de bevoegdheid toe aan ieder zijner hulpofficieren, onder verplichting om van de ondernomen handeling onverwijld schriftelijk kennis te geven aan den officier van justitie." Artikel 181, eerste lid 1 Sv luidt als volgt:

"Indien de officier van justitie overeenkomstig de bepaling van artikel 149 ten aanzien van een strafbaar feit een gerechtelijk vooronderzoek noodig acht, vordert hij dat door den rechtercommissaris onverwijld daartoe zal worden overgegaan."

Artikel 149 Sv luidt als volgt:

"Wanneer de officier van justitie kennis heeft gekregen van een strafbaar feit met welks vervolging hij is belast, stelt hij het noodige opsporingsonderzoek in en vordert, zoo daartoe termen zijn, dat tot het instellen van een gerechtelijk vooronderzoek worde overgegaan." De rechtercommissaris is ingevolge het bepaalde in artikel 111 Sv bevoegd huiszoeking te doen, echter in beginsel alleen met verlof van de rechtbank. Voor het geval dat het optreden van de rechtercommissaris niet kan worden afgewacht, geeft artikel 97 Sv een regeling. In deze bepaling is aangegeven wanneer, door wie, en in welke gevallen een huiszoeking kan worden verricht. Een huiszoeking op grond van dit artikel mag alleen plaatsvinden, bij dringende noodzakelijkheid, door een officier van justitie die een vordering doet tot een gerechtelijk vooronderzoek, terwijl er sprake moet zijn van ontdekking op heterdaad dan wel van een misdrijf waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten. Kan het optreden van de officier van justitie niet worden afgewacht, dan komt de bevoegdheid toe aan iedere hulpofficier van justitie, onder de verplichting van de ondernomen handeling onverwijld de officier van justitie schriftelijk kennis te geven.

3. De Hoge Raad wees op respectievelijk 1 maart 1983 (NJ 1983/550) en 14 september 1992 (NJ 1993/83) een tweetal arresten, die van belang zijn in het kader van de onderhavige klacht, aangezien die arresten onder meer betrekking hebben op opsporingshandelingen die zijn verricht naar aanleiding van een anonieme tip. De tekst ervan luidt onder meer als volgt:

A. HR 1 maart 1983, (NJ 1983/550) "5. Beoordeling van de middelen

5.1. Blijkens het bestreden arrest is namens verdachte in hoger beroep betoogd:

"1. Er was geen redelijk vermoeden dat verdachte zich aan enig strafbaar feit had schuldig gemaakt; hij mocht dus niet als verdachte worden staande gehouden noch ook aangehouden; (...)

5.2. Met betrekking tot deze verweren heeft het Hof vooreerst overwogen:

"1. Blijkens het p.-v. van de politie is het onderzoek ingesteld naar aanleiding van een bij de hoofdinspecteur van Politie B.Th. de Koningh, chef Narcoticabrigade binnengekomen mededeling dat in perceel Bernard Kochstraat ... te Amsterdam, bewoond door een Turkse

onderdaan genaamd A., verdovende middelen, met name

heroïne, aanwezig zou zijn; deze concrete aanwijzing, ook van tijd en plaats, leverde een redelijk vermoeden van schuld ten aanzien van A. en van degenen die zich bij komst van de politie in dit perceel bevonden en dus ook van de man die op dat ogenblik het perceel verliet; ook deze kon dus als verdachte worden beschouwd; (...)

5.3. Aldus heeft het Hof de beide onder 5.1 weergegeven verweren verworpen op gronden welke deze verwerping kunnen dragen. Op de in voormelde overwegingen vervatte gronden heeft het Hof zonder miskening van het recht kunnen oordelen:

1. dat ten aanzien van de verdachte een redelijk vermoeden van schuld in de zin van art. 27 eerste lid Sv bestond, (...)

5.4. De middelen falen derhalve."

. HR 14 september 1992, (NJ 1993/83) "2. Het cassatieberoep Het beroep is ingesteld door de verdachte. Namens deze heeft adv. mr. Th.A. de Roos, te Amsterdam, de navolgende middelen van cassatie voorgesteld:

Middel I Schending van het recht en/of verzuim van vormen, waarvan de niet-naleving met nietigheid is bedreigd of zodanige nietigheid voortvloeit uit de aard van de niet in acht genomen vormen, in het bijzonder van art. 415 jo. 358 derde lid en 359 tweede lid Sv, doordat het hof zijn verwerping van het verweer dat namens de rekwirant ter terechtzitting in hoger beroep is gevoerd, erop neerkomend dat er geen grondslag aanwezig was voor het doen ontstaan van een redelijk vermoeden van schuld aan enig strafbaar feit ten aanzien van de rekwirant, zodat de vervolgens plaatsgevonden hebbende huiszoeking en de daarbij gedane vondst van amfetaminen en vuurwapens onrechtmatig zijn te achten, onbegrijpelijk heeft gemotiveerd. (...)

5. Beoordeling van de middelen (...)

5.3. In 's hofs hiervoren onder 5.1 en 5.2 vermelde overwegingen ligt als zijn oordeel besloten dat op grond van de bij de chef van de CID binnengekomen informatie, dat in het perceel Van Heemskerckstraat (...) te Amsterdam een man met een dikke buik genaamd Roel in het bezit zou zijn van 15 kilo amfetamine, een redelijk vermoeden kon ontstaan van schuld van de verdachte aan enig strafbaar feit. Dat oordeel is niet onbegrijpelijk en kan wegens zijn feitelijke aard in cassatie niet verder worden getoetst."